

### Mammies, pappies en de kindjes

#### Tienerzwangerschappen

Uit onderzoek blijkt dat het aantal tienerzwangerschappen sinds enkele jaren opnieuw stijgt. Dit komt vooral doordat preventiecampagnes tegenwoordig vooral focussen op SOA's en minder op het voorkomen van ongewenste zwangerschappen. De gevolgen van een tienerzwangerschap mogen nochtans niet onderschat worden. Niet alleen de sociale gevolgen - zoals de moeilijker financiële situatie, de kleinere kans op het afmaken van de studies of het vinden van werk en de verhoogde kans op alleenstaand ouderschap - maar ook de medische gevolgen - de verhoogde kans op premature geboorte en perinatale sterfte- maken het voor een tienermeisje erg zwaar.

Jong N-VA wil daarom nieuwe overheids campagnes ter preventie van tienerzwangerschappen waarbij speciaal rekening wordt gehouden met de maatschappelijke diversiteit van de doelgroep. Het thema moet aandacht krijgen in de (aanvullende) opleiding voor alle leerkrachten, zowel in het basis- als secundair onderwijs.

#### Autipas

Autisme is een aangeboren, ingrijpende, maar onzichtbare handicap. Er zijn meerdere stoornissen die onder het 'autismespectrum' vallen, waarvoor men meestal de overkoepelende term autisme gebruikt. In Nederland en Engeland werkt men met een autipas. Dit is een pas die sterk lijkt op de bestaande passen die melding maken van de bloedgroep, ziektes, allergieën,...

Jong N-VA pleit daarom voor de invoering van een persoonlijke pas waarop, behalve de contactgegevens van de pashouder, ook de bij de persoon aanwezige kenmerken van autisme worden aangevinkt. Een dergelijke pas moet door zelfhulporganisaties worden uitgewerkt, gefaciliteerd en gestimuleerd door de Vlaamse en Europese Overheid.

#### Kinderopvang

Het faciliteren van kwaliteitsvolle kinderopvang is één van de kerntaken van de Vlaamse en lokale overheid. Dit past niet alleen in de opdracht om een gezond evenwicht tussen werk en gezin mogelijk te maken, maar ook in het principe van de actieve welvaartstaat. Vrouwen hebben nog steeds een significant lagere activiteitsgraad op de Vlaamse arbeidsmarkt dan mannen. Zorgen voor voldoende goede kinderopvangmogelijkheden is één van de hefboomen tot het optrekken van de activiteitsgraad van vrouwen en een ondersteuning van de tweeverdieners.

Bij het bepalen van bijkomende opvangplaatsen moet ruime aandacht geschonken worden aan de zeer vroege, de zeer late of de zeer langdurige kinderopvang. De kinderopvang moet maximaal afgestemd worden op onze geglobaliseerde economie die 24 uren op 24 draait, en die zeer veel flexibiliteit vraagt van de beroepsactieven.

Onthaalouders krijgen vaak weinig loon naar werken. Niet toevallig kent de kinderopvangsector een tekort aan zelfstandige onthaalouders. Jong N-VA pleit daarom voor een volwaardig sociaalrechtelijk statuut voor onthaalouders dat hen veel meer financiële zekerheid biedt dan nu het geval is.

Bedrijven die voorzieningen treffen voor kinderopvang voor hun werknemers (bijv. via een ondernemingscrèche, via het reserveren van plaatsen in een kinderdagverblijf of via het uitbouwen van een systeem van vliegende onthaalmoeders) moeten hiervoor fiscaal gestimuleerd worden.

Door de grote verscheidenheid aan opvangmogelijkheden en de wijdverspreide locaties pleit Jong N-VA voor een centraal loket voor kinderopvang in elke gemeente. De burger en de bedrijven krijgen aan dat loket alle informatie over opvangmogelijkheden in de gemeente en over beschikbare plaatsen.

### **Probleemjongeren**

Probleemjongeren komen niet van de ene dag op de andere in de problemen terecht. Vaak begint het bij spijbelen en rondhangen op straat. Een plaats vinden in de maatschappij is immers niet eenvoudig en een diploma is hiervoor vaak een must.

Jongeren hebben nood aan een duidelijk kader. Preventie omvat ook begeleiding en controle, waaronder controle op de leerplicht. Zonder nodeloos repressief op te treden moeten spijbelaars ook op hun eigen verantwoordelijkheid worden gewezen. Jong N-VA wil herhaaldelijk betrapte spijbelaars, in samenspraak met de school en de overheid, inschakelen in gemeenschapsdienst of gelijkaardige programma's.

### **Naar een Vlaams jeugdsanctierecht**

Jongeren die in contact komen met bijzondere jeugdzorg krijgen onvermijdelijk te maken met een gebrek aan visie, aanbod en opvangcapaciteit. In vergelijking met onze buurlanden zijn het aantal beschikbare opvangplaatsen dramatisch laag. De federale overheid investeert te weinig middelen in de uitbouw van de infrastructuur en voert een allesbehalve eendrachtig en consequent jeugdbeleid. Daarenboven is de begeleiding van jongeren met psychologische stoornissen of drugsproblemen ondermaats. Vaak komen ze terecht in het reguliere aanbod waar geen specifieke begeleiding bestaat. Jongeren die een als misdrijf omschreven feit plegen komen al te vaak terecht in instellingen die geen gedragswijziging teweeg kunnen brengen, integendeel. Het uitblijven van een jeugdsanctierecht, op maat van de Vlaamse problematiek, bemoeilijkt de situatie.

Een vaak gehoord knelpunt, met name het niet gelijk lopen van het begeleidingstraject van de instelling met de beschikking uitgesproken door de jeugdrechter, moet in overleg met Justitie worden opgelost. Het heeft namelijk geen zin jongeren uit een instelling te laten gaan wanneer de begeleiders van oordeel zijn dat het traject niet voleindigd is, wat zeer demotiverend werkt voor de betrokken jongerenbegeleiders.

Vanuit een degelijk begeleide sportbeoefening kan men jongeren vormen door ze ondermeer te leren werken in ploegverband, omgaan met reglementen, winnen en verliezen, enz.

Jong N-VA is voorstander van de uitbouw van een doorgedreven sportbeleid binnen de Bijzondere Jeugdzorg met als doel het mens- en maatschappijbeeld van jongeren positief bij te stellen.

Het gehele jeugdsanctierecht moet onder bevoegdheid van de gemeenschappen worden gebracht. Jong N-VA pleit voor een Vlaams jeugdsanctierecht zodat Vlaanderen een integraal jeugdbeleid kan voeren waarin alle elementen - het preventieve, het curatieve en het repressieve – worden samengebracht en deel uitmaken van één globale visie.

## Thuis en Onderweg

### Wonen

Iedereen heeft recht op een woning. Toch lijkt het er steeds meer op dat wonen een luxe wordt in plaats van een primair goed. Door stijgende vastgoedprijzen worden zowel koop- als huurwoningen stilaan onbetaalbaar. Hoewel in Vlaanderen het grootste deel van de bevolking eigenaar is van hun woning wordt dit vooral voor jongeren een onbereikbare droom.

Een belangrijke reden hiervoor is de scheefgetrokken verhouding tussen de stijging van vastgoedprijzen en de stijging van de inkomens waardoor een steeds groter deel van het (gezins)budget naar huisvesting gaat. Steden en gemeenten benutten de aanwezige woon- en uitbreidingscapaciteit onvoldoende. Vele appartementen boven winkels staan leeg, er wordt onvoldoende opgetreden tegen leegstand en verkrotting en de prijs van gronden wordt vaak kunstmatig hoog gehouden door het niet aansnijden van woonuitbreidingsgebieden.

Er moet worden gewerkt aan het duurzamer maken van nieuwe en bestaande woningen. Het verwarmen van een woning wordt steeds duurder en het gebruik van hoofdzakelijk fossiele brandstoffen brengt nadelige gevolgen voor milieu en klimaat met zich mee. Structurele ingrepen zoals het isoleren van oude woningen kunnen zorgen voor een financieel en ecologisch voordeel.

Er moet worden gezocht naar oplossingen waardoor iedereen terug kan beschikken over een degelijke woning, ook jongeren. Hoewel er al heel wat wordt gedaan om ervoor te zorgen dat iedereen een woning heeft, o.a. door tal van sociale voorzieningen voor huisvesting, blijkt dit ontoereikend.

Voor jongeren tot 30 jaar wil Jong N-VA een grotere fiscale aftrekbaarheid van hypothecaire leningen. Lokale besturen kunnen specifiek aandacht besteden aan de woonproblematiek van jongeren door een woonsubsidie ter beschikking te stellen aan jongeren uit de eigen regio.

Jong N-VA pleit voor het recht op wonen in eigen streek waarbij kandidaat-kopers van een woning of bouwgrond die 10 jaar in een bepaalde regio wonen voorrang krijgen op de aankoop van een woning of bouwgrond die in het bezit is van een openbaar bestuur met in begrip van sociale huisvestingsmaatschappijen.

Jong N-VA vraagt dat het huidige systeem van heffing op leegstand en verkrotting grondig wordt geëvalueerd. Op basis van deze resultaten moet dit systeem worden bijgestuurd en consequent worden toegepast. Hierbij wil Jong N-VA extra aandacht besteden aan het wonen boven winkels om zo de kernen leefbaar te houden.

We vragen dat de Vlaamse regering de energie-audits verder stimuleert zodat ieder Vlaams huisgezin een duidelijk idee krijgt waar mogelijke besparingen gerealiseerd kunnen worden. In het verlengde hiervan is het nodige om duurzame ingrepen verder aan te moedigen en te subsidiëren. Dit alles is het best realiseerbaar in nauw overleg met de lokale overheden.

Ook hier leidt de versnippering van bevoegdheden tot moeilijkheden.. Jong N-VA pleit voor defederalisering en homogenisering van de bevoegdheden met betrekking tot woonbeleid.

Een groendak biedt belangrijke voordelen voor het milieu, zoals bescherming tegen UV-straling en extra isolatie. Hierdoor gaat de dakbescherming langer mee en is het energieverbruik minder. Het dak houdt regenwater vast wat de hoeveelheid regenwater dat naar de riolering loopt aanzienlijk vermindert waardoor er minder kans is op wateroverlast.

De biodiversiteit verhoogt, zeker in steden, en de planten nemen vervuilende stoffen uit de lucht op. De bouw van groendaken moet daarom worden gestimuleerd, zowel bij nieuwbouw als bij bestaande woningen.

### **Milieu en transport**

In Vlaanderen hebben we te kampen met een toenemend mobiliteitsprobleem. Gezien Vlaanderen een logistieke draaischijf is binnen Europa raakt ons wegennet stilaan volledig dichtgeslibd. Dit zorgt niet alleen voor problemen inzake goederentransport, wat een groot deel van onze economie bepaalt, maar brengt ook heel wat ecologische problemen met zich mee.

Vlaanderen moet zich bezinnen over het gebruik van palmolie voor de productie van groene stroom en de productie van biodiesel op basis van palmolie. Gezien de neveneffecten van palmolieproductie wil Jong N-VA de geproduceerde stroom van biomassa centrales die gebruik maken van palmolie niet langer beschouwen als groen en hiervoor ook geen groene stroomcertificaten meer toe te kennen. Op die manier wordt een duidelijk signaal gegeven dat dergelijke centrales ook niet wenselijk zijn in Vlaanderen en dat duurzame groene stroomproductie het doel is van deze ondersteuningsregeling.

Daarom is het nodig dat de Vlaamse overheid ernstig werk maakt van broodnodige investeringen in infrastructuur, zoals de ontsluiting langs waterwegen en spoor van de havens van Gent, Zeebrugge en de gondelhaven van Antwerpen. Hiervoor moeten de drie pijlers van onze mobiliteit in efficiëntie en milieu-impact worden afgewogen : waterwegen, het spoor en wegtransport.

Wat betreft de spoorwegen moet de Vlaamse regering de nodige (internationale) initiatieven nemen en de noodzakelijk investeringen op korte termijn doen. Daarom kiest Jong JN-VA resoluut voor een splitsing van de NMBS Holding.

Jong N-VA vindt dat de Vlaamse overheid het voortouw moet nemen inzake onderzoek en ontwikkeling van milieuvriendelijke transporttechnieken. Vlaanderen moet hiervoor het kenniscentrum van de wereld worden door meer te investeren en het aanmoedigen van samenwerking tussen onze universiteiten en bedrijven.

### **Mijn auto**

Jongeren hebben recht op een betaalbare verzekering om te kunnen voorzien in hun mobiliteitsbehoefte. Niet-verzekerde voertuigen moeten van de openbare weg. Jong N-VA pleit daarom voor de sensibilisering van overheidswege inzake de 29/29 verzekering. We vinden ook dat de bijzondere voorwaarden onderschreven in een 29/29 verzekering versoepeld moeten worden.

Jong N-VA pleit voor de invoering van een verzekeringsvignet Burgelijke Aansprakelijkheid, zichtbaar aangebracht achter de voorruit van vracht-en personenvervoer. Dit vignet moet er toe dienen een efficiëntere controle mogelijk te maken om zo onverzekerde voertuigen uit het verkeer te bannen. Daarnaast willen we een pro-actieve benadering van het probleem van niet-verzekerde voertuigen door controle van het verzekeringsbewijs bij keuring van het voertuig.

Jong N-VA wil een spoedige invoering van een slimme kilometerheffing. Deze heffing is gemoduleerd naargelang moment, plaats en soort wagen.

Tot slot pleiten we voor het herbekijken van de rijopleiding en het definitief rijbewijs. De kennis van de wegcode en het theoretisch rijexamen moet een volwaardige plaats krijgen in het curriculum van het secundair onderwijs. Hierbij dringt Jong N-VA aan op bijkomende inspanningen te leveren om de technische kennis van jongeren over de auto bij te schaven, waarbij men specifiek aandacht besteedt aan nieuwe technologieën.

## Blokken en Co

### Structuren van het onderwijs

Onderwijs is zowat het belangrijkste thema voor jongeren. Jong N-VA wil in de eerste plaats sleutelen aan de structuren van het onderwijs. Zo is er nog altijd een versnippering van bevoegdheden op dit vlak, bvb. wanneer het gaat om de leerplicht. Daarnaast slagen we er nog altijd onvoldoende in om de jongeren in de juiste studierichting te plaatsen, zowel in het middelbaar als in het hoger onderwijs, en schatten we diploma's nog altijd hoger in dan werkervaring. De schoolinfrastructuur ten slotte, zou veel beter kunnen benut worden buiten de schooluren. Om dat allemaal aan te pakken keurden we volgend Pluspunten voor:

Jong N-VA wil alles in het werk stellen om jonge kinderen zo vroeg mogelijk school te laten lopen. Dit kan door extra sensibilisercampagnes en de oprichting van 'kleuterteams' die ouders stimuleren om hun kind al vanaf 2,5 jaar naar school te sturen. Ook Kind & Gezin speelt in dit verhaal een cruciale rol. Een algemene verlaging van de leerplicht wijzen we af omwille van een aantal negatieve neveneffecten.

We zijn vragende partij om de resterende federale bevoegdheden inzake onderwijs over te hevelen naar de gemeenschappen. De federale wetgeving rond de minimale voorwaarden voor het uitreiken van diploma's is al jaren niet meer gewijzigd. Daartoe is er nochtans zeker aanleiding, vooral in het hoger onderwijs, bijvoorbeeld inzake de discussie over de duur van de basisopleiding geneeskunde, de uitbouw van het hoger beroepsonderwijs en het invoeren van een overkoepelende kwalificatiestructuur. Ook hier pleit Jong N-VA voor een grondwetswijziging zodat deze bevoegdheid naar de Gemeenschappen wordt overgeheveld.

We willen een performant systeem van detectie van leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong. Verplichte screening van leerlingen lager onderwijs kan ons in staat stellen enerzijds leerlingen een jaartje te laten overslaan en anderzijds leerlingen te groeperen in kangoeroeklassen.

Leerlingen worden veel te vroeg gedwongen een bepaalde oriëntatie te kiezen. Jong N-VA wenst het onderwijs te hervormen door middenschool in te voeren voor de eerste graad. Deze bestaat uit een gemeenschappelijke sokkel voor alle scholieren aangevuld met keuzevakken. Hierdoor komen alle leerlingen in contact met technische vakken en 'algemenere' vakken. Algemene vorming staat hierbij centraal. Scholen moeten gestimuleerd worden om voor de leerlingen vanaf 14 jaar hun campus te organiseren op basis van interessepolen i.p.v. volgens de hokjes ASO, BSO, TSO.

In afwachting van de hoger geschetste hervorming pleit Jong N-VA ervoor meer keuzevakken in te richten in de laatste graad van het secundair onderwijs; en te stimuleren dat deze worden ingericht voor alle richtingen van een school of scholengemeenschap. In het bijzonder gaat het om vakken zoals filosofie, extra uren sport, bepaalde aspecten van ICT en techniek/technologie, en talen zoals Spaans, Italiaans of Duits.

Jong N-VA wil dat EVC's en EVK's nevens geschikt zijn aan diploma's. Ze moeten voor bedrijven en voor de overheid een belangrijke factor zijn bij de aanwerving van nieuwe medewerkers. De overheid moet hiervoor zelf het goede voorbeeld geven door EVC's en EVK's hoger te waarderen in haar eigen aanwervingsbeleid. De EVC moeten tijdens de loopbaan steeds gevalideerd en meegenomen kunnen

worden naar een volgende stap in die loopbaan. De ontwikkeling van een elektronisch loopbaan- en competentieportfolio en de creatie van een EVC-testinstrument zijn daarbij nuttige instrumenten die de algemene erkenning van EVC moeten begeleiden en stimuleren.

De overheid dient de scholen financieel te stimuleren om een brede school te worden door tussen te komen in bijvoorbeeld toezicht of verzekering. Centraal hierbij staat het creëren van ontmoetingsplaatsen en het werken aan gelijke onderwijskansen. Het is de rol van de verschillende verantwoordelijken om deze projecten, die nu nog als proefproject lopen, open te trekken naar zoveel mogelijk scholen. Men kan denken aan synergieën met naschoolse kinderopvang, waarbij ook de bibliotheekinfrastructuur of publieke plaatsen zoals speelpleintjes worden ingeschakeld.

### **Lessen van en voor jongeren**

Jong N-VA wil scholen de mogelijkheid geven (en de middelen daarvoor beschikbaar stellen) om een beroep te doen op een (lokale) consultant voor de uitbouw en professionalisering van het informaticapark. Voor de jaarlijkse schoonmaakbeurt en voorbereiding voor het begin van het schooljaar willen we scholen de mogelijkheid geven een beroep te doen op jobstudenten. Tevens wensen we hen te stimuleren om hiervoor samen te werken met organisaties uit de sociale economie waar laaggeschoolden en kansengroepen een opleiding krijgen en via deze weg ervaring opdoen. Softwarematig wordt zoveel mogelijk gekozen voor Vrije Software.

Begeleiding in functie van het hoger onderwijs kan bestaan uit de voorziening van stageplaatsen en extra info-momenten. Wat het BSO betreft, pleiten we voor het betrekken van de leerlingen die wensen het hoger onderwijs aan te vatten. Doordat in het BSO weinig leerlingen de stap maken naar het hoger onderwijs maken en de opleiding zeer specifiek is, opteren we ervoor om de leerlingen die de stap willen zetten, individueel te informeren over studiekeuzes in het hoger onderwijs, omdat ook deze groep niet uit het hoger onderwijs mag worden uitgesloten.

In het onderwijs staan opvoeding en opleiding nog steeds centraal. Jong N-VA wil daar op verschillende vlakken nieuwe accenten in leggen. De povere fysieke conditie van de jongeren, scholen met verouderde informaticaparken, een gebrek aan burgerzin en een grote intolerantie jegens holebi's zowel van leerlingen als van leerkrachten, het zijn allemaal punten waarop het volgens ons beter kan:

Jong N-VA pleit voor het invoeren van een vak 'maatschappelijke oriëntatie'. Binnen dat vak passen thema's zoals verkeerseducatie, duurzaam vervoer, kennis van de economische en financiële wereld ,... hetzelfde geldt voor sensibiliseren rond persoonlijker thema's zoals SOA's en veilig vrijen, holebi's, ...

Jong N-VA wil dat in de lessen Lichamelijke Opvoeding meer nadruk komt te liggen op het op peil brengen van de algemene fysieke conditie van de jeugd. Het aanleren van technische sportieve vaardigheden moet een veel kleiner aandeel krijgen in het quoteren van de leerlingen en dient eerder te gebeuren in nauwe samenwerking met de sportclubs. Een nauwe samenwerking met betrekking tot de aanwezige deskundigheid en infrastructuur is hierbij evident.

Jong N-VA pleit er voor om kennis van EHBO als verplichte eindterm op te nemen.



Leerkrachten moeten opgeleid worden om met de problematiek van outing te kunnen omgaan. Niet alleen in de lerarenopleiding, maar ook bij 'oudere' leerkrachten is bijscholing noodzakelijk. Daarnaast moet er zowel binnen als buiten de schoolomgeving gewerkt worden aan de aanvaarding van holebi's in die groepen die op dat vlak het negatiefst scoren, m.n. jongens en moslims.

### **Stemmen en studeren**

Bij elke stembusgang barst er een discussie los over de positie van de studerende jeugd. Jong N-VA vindt dat studenten die zichzelf als inwoner en fulltime participant aan het sociale leven in hun studentenstad zien bij verkiezingen evenveel recht hebben om zich uit te spreken over het beleid in die stad. Hij of zij draagt immers net zozeer de consequenties van beslissingen van een lokale bestuur. Bovendien wensen we actief burgerschap te stimuleren, waarbij het voor studenten dikwijls makkelijker en interessanter is om zich te engageren in hun studentenstad waar ze het merendeel van de tijd verblijven.

Jong N-VA wenst studenten die daar expliciet zelf voor kiezen de mogelijkheid te geven om bij gemeenteraadsverkiezingen hun stem uit te brengen op de lokale lijsten in hun studentenstad. Als voorwaarde dient dit op voorhand kenbaar gemaakt te worden aan de lokale overheid met voorlegging van een inschrijvingsbewijs hoger onderwijs en een huurcontract. Studenten moeten ook kunnen kandideren voor de gemeenteraadsverkiezingen in de stad waar zij studeren.

Voor de Vlaamse, Europese en federale verkiezingen moeten kotstudenten de kans krijgen om vroegtijdig te gaan stemmen. Studenten zouden dan reeds een week op voorhand kunnen stemmen in hun thuisgemeente.

### **Taal en onderwijs**

Om een succesvolle schoolcarrière te doorlopen is het van cruciaal belang om de taal van dat onderwijs, het Nederlands, te beheersen. Vooral in Brussel en de Vlaamse Rand is het niet evident dat alle leerlingen de taal beheersen, maar ook elders in Vlaanderen.

Jong N-VA wil een capaciteitsuitbreiding van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel met 10% tegen 2015. Daarnaast moet er opnieuw massaal gerekruteerd worden bij de scholieren uit de Rand via campagnes en moet er een evenwichtig aanbod op het niveau van het secundair onderwijs uitgebouwd worden.

Om de 'brain drain' van jonge leerkrachten tegen te gaan pleit Jong N-VA voor de invoering van een substantiële premie voor leerkrachten die in Brussel lesgeven. Daarnaast moet elke leerkrachtstagiair een deel van zijn/haar stage doorlopen binnen een grootstedelijke context. Zo kan een stagiair die binnen een straal van 40 km van Brussel woont, een deel van zijn/haar stage lopen in Brussel.

Elke Brusselse Nederlandstalige school moet een taalbeleid uitwerken waar het Nederlands uitdrukkelijk centraal staat. De engagementsverklaring, maar ook taalvaardigheidstoetsen die op systematische wijze worden afgenomen op belangrijke overgangsmomenten in de schoolloopbaan, vormen hiervan belangrijke instrumenten. Bij het niet slagen van deze taalvaardigheidstoetsen moet

de betrokken leerling een bijkomend taalpakket volgen. Indien er onvoldoende medewerking is van de leerling en de ouders, wordt de leerling doorgestuurd naar het Franstalig onderwijs te Brussel.

Het spreekt vanzelf dat voor Jong N-VA de faciliteiten een uitdovende maatregel zijn. Indien de Franse Gemeenschap blijft weigeren om het Vlaams Schooltje te Komen te erkennen als taalwetschool, moet Vlaanderen onmiddellijk ophouden met het subsidiëren van de Franstalige faciliteitscholen in de Rand.

Het verdient het aanbeveling een tweede taal (Frans) reeds op jonge leeftijd, bijvoorbeeld het 2de leerjaar te initiëren; en een derde taal (Engels) in het 5de leerjaar. Dit is in wezen louter een kwestie van pedagogische efficiëntie. Uiteraard blijft een zeer goede Nederlandse taalvaardigheid het eerste streefdoel, daarom pleiten wij niet voor meertalig onderwijs of immersie-onderwijs. Taalproblemen bij onder meer allochtone leerlingen zouden in dat geval namelijk wel eens kunnen leiden tot een bijkomende drempel in hun schoolse carrière.

Scholieren secundair onderwijs moeten de kans krijgen om via de school het Selor-taalexamen af te leggen.

### **Internationalisering van het hoger onderwijs**

In 1999 werden de Bologna-akkoorden gesloten, een Europese afspraak om het hoger onderwijs op het continent te stroomlijnen, en om de internationale mobiliteit van jongeren te bevorderen. Jammer genoeg zijn die ambities tien jaar na datum nog onvoldoende gerealiseerd. Jong N-VA wil die internationale uitwisselingen verder stimuleren.

Jong N-VA is een grote voorstander van een verdere groei van de mobiliteit van studenten en docenten. Mobiliteit moet een recht worden voor alle studenten. Een Europese onderwijservaring moet een wezenlijk onderdeel kunnen worden van één mastercurriculum. Hiervoor moeten de beurzen omhoog voor iedereen. Deze studiebeurzen moeten, meer dan nu het geval is, gekoppeld worden aan de levensstandaard in het bestemmingsland (bvb. Vlaanderen vs. Helsinki). Studenten kunnen ook nooit verplicht worden examens af te leggen van cursussen die ze fysiek niet hebben kunnen volgen wegens hun studies in het buitenland.

Op Europees niveau pleit Jong N-VA voor het opzetten van een Europees mobiliteitsfonds dat moet bijdragen tot een gebalanceerde mobiliteit. Daarnaast moet er een structuurfonds worden opgericht met als doel de verdere ontwikkeling van het hoger onderwijs in Bolognalanden waar het hoger onderwijs kwalitatief iets minder scoort.

Een grotere mobiliteit wil niet zeggen dat hogescholen en universiteiten alle opleidingen ongebreideld mogen verengelsen. Jong N-VA acht de huidige regelgeving omtrent het Engels in het Hoger onderwijs voldoende flexibel en is niet te vinden voor een verdere versoepeling. Het recht dat studenten steeds hun examen in het Nederlands mogen afleggen is onaanraakbaar.

## Lichaam en Geest

### GSM voor -12jarigen niet verbieden, maar sensibiliseren

Op dit moment staat het onderzoek naar GSM-straling in een bepalend stadium. Onderzoek naar stralingsonderzoek zelf wijst immers uit dat er een duidelijk oorzakelijk verband is tussen de opdrachtgever en de uitkomst van het onderzoek. Dat er mogelijke effecten zijn van GSM-straling is een nu nagenoeg vaststaand feit, meer details over hoe ze tot stand komen, hoe erg ze zijn en wat de gevolgen precies inhouden zijn nog niet voldoende onderzocht om sluitende conclusies te kunnen trekken.

De situatie is dusdanig dat Jong N-VA het opportuun acht het voorzorgsprincipe te hanteren tegenover straling in het algemeen en GSM-straling in het bijzonder. Vooral bij -12jarigen bestaat het vermoeden dat deze straling effecten zou kunnen hebben op het zenuwstelsel. Verder onderzoek naar straling in de leefomgeving en GSM-technologie is noodzakelijk.

### Algemeen rookverbod

Vrijwel iedereen is ondertussen overtuigd van het feit dat roken schadelijk is voor de gezondheid. Er zijn twee bevolkingsgroepen die daar extra gevoelig voor zijn.

Onder de eerste groep kan men het horeca personeel rekenen die door hun beroepssituatie dagelijks ongewild passief roken. Roken is in gewone cafés, waar geen eten geserveerd wordt, nog steeds toegestaan. Andere werknemers zijn daarentegen beschermd door het rookverbod in openbare gebouwen.

Een tweede groep zijn de jongeren. Zij kunnen extra bescherming gebruiken. Om te vermijden dat tieners beginnen te roken zijn reeds enkele maatregelen genomen om de verkoop van tabak en sigaretten aan -16 jarigen tegen te gaan.

De huidige wet is ondoordacht en zorgt voor oneerlijke concurrentie die het horecapersoneel hun recht op een rookvrije werkomgeving ontzegt. Jong N-VA pleit daarom voor het invoeren van een algemeen rookverbod in alle publieke ruimtes. Hierdoor zou iedereen ten volle kunnen deelnemen aan het sociale leven, zonder daardoor zijn gezondheid in gevaar te brengen.

Het roken op scholen en in jeugthuizen verbieden is een eerste stap maar is onvoldoende. Er moet dan ook een strengere controle op de verkoop van rookwaren aan minderjarigen komen. Jongeren onder 16 jaar zouden geen rookwaren mogen kunnen kopen. Hiervoor moeten de handelaars beter gecontroleerd worden en strenger bestraft worden bij overtreding.

Automaten zouden moeten voorzien worden van betere controlesystemen. Het principe van de age-coin moet beter toegepast en gecontroleerd worden en er moet tevens gezocht worden naar nieuwe systemen die moeilijker te omzeilen zijn, vb. gebruik maken van de elektronische identiteitskaart i.p.v. een age-coin.

## Verantwoorde voedingswaarden

In deze tijden van groeiend milieubewustzijn onder de bevolking zijn vele consumenten zich bewust dat bepaalde producten een enorme impact op het milieu hebben.

Een sterk drukingsmiddel van een consument is het al dan niet kopen van bepaalde producten. Hiermee kan men bedrijven verplichten om bijvoorbeeld milieuvriendelijker te produceren. De consument heeft meer recht op informatie over het productieproces, de bestanddelen en de herkomst van producten die hij koopt.

Jong N-VA denkt hiervoor in eerste instantie aan **een** verplichting om de CO<sub>2</sub>-uitstoot die tijdens het vervaardigen en transporteren van producten is uitgestoten op het etiket/label van het eindproduct te vermelden, zodat de macht van de consument over de markt ten volle kan gebruikt worden en zowel markt, consument als milieu hieraan winnen.

Producten afkomstig uit oorlogsgebieden of gebieden bezet door een vreemde mogendheid moeten uit de winkelrekken worden geweerd wanneer zijn geen juiste vermeldingen bevatten met betrekking tot de herkomst. Wanneer blijkt dat producten van bezette gebieden verkocht worden als zijnde deze van de bezetter of wanneer de financiële opbrengsten ten goede komen aan bedrijven die onethisch handelen, dan moeten deze eveneens uit de winkelrekken worden geweerd.

Jong N-VA pleit voor een duidelijker, vollediger en eenvormig vermeldingsstelsel van de voedingsbestanddelen, dat in Vlaanderen en Brussel steeds in het Nederlands is opgesteld. Producten die aan deze voorwaarden niet voldoen mogen niet op de markt gebracht worden.

## Seksuele gezondheid

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat jongeren nog té vaak onveilige seks hebben. Volgens een Nederlands onderzoek aan de Katholieke Universiteit Leiden heeft de helft van de jongeren tussen 17 en 23 onveilige seks bij losse contacten. Gevraagd naar een reden zegt de helft dat in de onmiddellijke omgeving geen condooms beschikbaar waren, terwijl 23 procent er zelfs niet aan had gedacht. Andere cijfers tonen aan dat vier Vlamingen op tien al wel eens een 'one night stand' heeft gehad en één op tien het bed al eens heeft gedeeld met iemand van hetzelfde geslacht.

Nadat het aantal nieuwe SOA-gevallen het vorige decennium gestagneerd was, is er de laatste jaren weer een toename in het aantal nieuwe SOA-patiënten. Hoewel het aantal nieuwe HIV-gevallen per dag niet stijgt is er wel een merkbare stijging bij het aantal gevallen van syfilis, gonorrhoe en chlamydia. Opvallend is dit stijging van het aantal orale infecties, voornamelijk bij homoseksuele mannen.

Er is dus nood aan meer sensibilisatie over veilig vrijen én aan een grotere beschikbaarheid van voorbehoedsmiddelen.

Waar jongeren zich vroeger meer zorgen maakten over HIV-besmetting, lijkt men dankzij de nieuwe en verbeterde medicatie het risico nu lager in te schatten. HIV is zijn status van dodelijke infectie kwijtgeraakt en wordt nu gezien als een chronische infectie.

Om jongeren bewuster te maken voor de risico's van onbeschermd seks moet de Vlaamse overheid dringend meer tijd en middelen vrijmaken om grootschalige campagnes te voeren over veilige seks. Hierbij moet ook meer aandacht worden besteed aan andere SOA's dan HIV. Vanzelfsprekend wordt hierbij samengewerkt met bestaande organisaties.

Daarnaast moet men ook andere middelen aanwenden zoals voldoende aandacht besteden aan dit onderwerp tijdens de schooluren, informatiesessies tijdens de vaste medisch controle, via TV-programma's en andere populaire media, enzovoort.

Vanuit de Vlaamse overheid moeten stimulansen gegeven worden om condoomautomaten beschikbaar te maken op het moment wanneer men er nood aan heeft, m.a.w. 's nachts en in de uitgaansbuurten. Dit kan o.a. door het plaatsen van condoomautomaten aan de gevels van apotheken, door horeca-uitbaters te belonen voor het plaatsen van automaten, of door condooms standaard te voorzien in sigarettenautomaten.

In België wordt ongeveer 70% van de baarmoederhalskankers veroorzaakt door Humaan Papillomavirus (HPV) type 16 en 18. Sinds kort zijn er 2 vaccins op de markt die beschermen tegen deze virusstammen. Een volledige vaccinatiecycle (3 vaccins) kost iets meer dan 400,- (afhankelijk van het merk van het vaccin).

Tot en met 15 jaar worden de baarmoederhalsvaccins grotendeels terugbetaald. Vanaf 16 jaar is dit afhankelijk van het ziekenfonds, hoewel de meeste ziekenfondsen hier nog steeds een kleine tegemoetkoming voorzien. Een allesomvattende regeling voor alle jonge vrouwen is dus hoognodig.

Hoewel het HPV-vaccin zijn werking het best kan vervullen bij nog niet-seksueel actieve meisjes, lijkt het evident dat ook iets oudere of reeds seksueel actieve meisjes en vrouwen voordeel kunnen hebben bij HPV-vaccinatie, hoewel in mindere mate. Deze beslissing kan dan best op individuele basis worden genomen door de voorschrijvende arts. Indien deze een vaccinatie nuttig acht, zou de terugbetalingsregeling die nu tot en met 15 jaar geldt, dan ook tot en met 17 jaar gelden. Voor vrouwen tussen 17 en 20 jaar is Jong N-VA voorstander van een beperkte terugbetaling.

Het HPV-vaccin biedt echter geen sluitende garantie dat baarmoederhalskanker kan worden voorkomen. Hoe dan ook dient blijvende aandacht te worden besteed aan het laten maken van een uitstrijkje.

### **Ondersteuning van gaming**

Het fenomeen gaming is enkele decennia geleden begonnen als een pure niche in onze samenleving. Hoewel sommigen nog steeds spontaan het woord 'nerd' zeggen wanneer ze het woord game horen, kan niemand ontkennen dat het nu een vaste plek heeft veroverd in de hedendaagse maatschappij. Economisch gezien is het fenomeen nu al groter dan de muziekmarkt (hoewel ze een duidelijke en sterke band met elkaar vertonen) en op sociologisch vlak zien we gaming met grote snelheid de plek van de tv inpikken als gespreksonderwerp nummer 1 op de speelplaats en zelfs de werkplek. De

overheid heeft nog steeds te weinig oog voor de (educatieve) mogelijkheden van gaming waardoor de industrie, maar ook het onderwijs hierin, te weinig wordt ondersteund.

Het rijke Vlaanderen is op dit moment enkel een afzetmarkt. Dit is een zeer spijtige zaak en Jong N-VA vindt dat Vlaanderen zeker de nodige kenmerken vertoont van een gebied dat de hoogtechnologische gamingmarkt een meerwaarde zou kunnen bieden. Daarom pleit Jong N-VA voor incentives vanuit de overheid om een Vlaamse economie op te bouwen rond gaming en daarvoor alle noodzakelijkheden te verwezenlijken.

Gaming moet aan bod komen in het hoger onderwijspakket als een aparte richting waarin men zich kan specialiseren, zodat Vlaanderen juist opgeleide arbeidskrachten kan aanbieden.

Gaming maakt deel uit van de leefwereld van de jeugd. Daarom kan het ook nuttig zijn om leerstof die zich daartoe leent via een format die gebruik maakt van gaming-aspecten aan te bieden.

Om een volledig nieuwe economische tak te ontwikkelen is geld nodig. Jong N-VA pleit dan ook resoluut voor een sterke ondersteuning in de eerste jaren van de ontwikkeling van een Vlaamse gaming-economie.

Media-actoren moeten gestimuleerd worden om een labeling uit te werken voor alle mediaproducten, aanvullend op PEGI. Producten zonder deze rating mogen dan niet langer verkocht worden. Daarnaast pleit Jong N-VA voor de oprichting van een kenniscentrum Mediawijsheid bij de Vlaamse Regulator voor de Media. Dit kenniscentrum kan kennis verzamelen over de technologische ontwikkelingen, wetenschappelijk onderzoek uitvoeren of laat uitvoeren naar de effecten en de educatieve mogelijkheden van nieuwe media en sensibiliseringscampagnes opzetten voor jongeren, ouders, leerkrachten en opvoeders.

Vlaanderen moet een investeringsklimaat scheppen dat de ontwikkeling van de game-industrie als cultuurproduct in Vlaanderen stimuleert en moet hiervoor instrumenten inzetten op het vlak van innovatie, kenniseconomie en cultuurontwikkeling. Tevens dient Vlaanderen de gamesector te informeren en te begeleiden bij het oprichten van een incubator waar kleine startende bedrijven logistieke, administratieve en financiële begeleiding kunnen krijgen.

Door het ontbreken van een voldoende uitgebouwde bovenbouw pleit Jong N-VA ervoor om de gamesector te informeren en te begeleiden bij het oprichten van een overkoepelende Game Association. Dit heeft als doel één centraal contactpunt te vormen voor consumenten, investeerders, overheid en andere industrieën. In de praktijk fungeert deze overkoepelende structuur voornamelijk als structurerend en stimulerend platform voor samenwerking en kennisuitwisseling in de industrie.

Jong N-VA wil dat Vlaanderen bij de federale regering aandringt om een prioriteit te maken van de bestrijding van de aanmaak, verkoop en verspreiding van illegale producten. Ook de tax shelter- en tax creditregeling zou de federale regering moeten uitbreiden tot games, samen met het bewerkstelligen van een verlaging van de btw naar 6% voor digitale leermiddelen.

Jong N-VA vraagt een aanpassing van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zodat mediakeuring een gemeenschapsbevoegdheid wordt en filmkeuring kan worden uitgebreid naar andere culturele gegevensdragers.

## Zelfdoding

Het aantal zelfdodingen is in Vlaanderen significant hoger dan in de ons omringende landen. Binnen Europa scoort enkel Finland nog slechter. Ook onder jongeren komt zelfdodingsgedrag (gedachten, pogingen) frequent voor. Van de 14 tot 16 jarigen dacht een kwart het voorbije jaar aan zelfdoding. Voor de ruimere groep jongeren van 15 tot 24 jaar is zelfdoding de tweede doodsoorzaak (het verkeer is hier eerste oorzaak). Gemiddeld zijn er in Vlaanderen 1 tot 2 zelfdodingen per week in de leeftijdsgroep 10 tot 18 jaar. Dit wil dus zeggen dat er wekelijks klassen zijn die heel direct met deze problematiek worden geconfronteerd. Daarnaast staat een nog veel groter aantal zelfdodingspogingen. Onderzoekers schatten dat er tegenover elke effectieve zelfdoding ongeveer 10 pogingen staan.

Preventie van zelfdoding is mogelijk. Dit kan door in te spelen op het reduceren van de risicofactoren, gebruik te maken van beschermende of drempelverhogende factoren. Voor goede preventiestrategieën is het exploreren van de intentie, het doel en de betekenis van het zelfdodingsgedrag even essentieel als het zoeken naar de 'reden'.

Jong N-VA vindt dat Vlaanderen werk moet maken van bijkomend wetenschappelijk onderzoek naar de prevalentie van suïcidaal gedrag onder Vlaamse jongeren en dit moet plaatsnemen naast internationaal wetenschappelijk onderzoek over suïcidaliteit bij jongeren in andere landen.

De initiatieven die momenteel in Vlaanderen bestaan (Zelfmoordlijn van Centrum ter Preventie van Zelfdoding, Werkgroep Verder, Project Zelfmoordpreventie, ...) moeten structureel gesteund worden met het oog op het bevorderen van coördinatie, samenwerking en complementariteit.

Preventiestrategieën gericht op jongeren dienen bijzondere aandacht te besteden aan nieuwe vormen van media als chat, internetgemeenschappen, internetfora, ... Het aanbod onlinehulpverlening dient verder uitgebreid en ondersteund te worden.

Het verhogen van de deskundigheid bij professionele internetmoderatoren en internetgemeenschapmanagers, moet een snelle en accurate doorstroming van suïcidale personen naar online hulpverlening mogelijk maken.

Sleutelfiguren die dicht bij jongeren staan, dienen gevormd te worden in preventie van zelfdoding. (leerkrachten, CLB, jeugdleiders, ...) Deze deskundigheidsbevordering moet primair gericht zijn op het tijdig (h)erkennen van signalen en het bieden van een eerste opvang.

Scholen spelen een cruciale rol in de preventie van zelfdoding bij jongeren. Het trainen van sociale vaardigheden en het stimuleren van hulpzoekend gedrag zijn daarbij essentieel.

Elke school in Vlaanderen moet beschikken over een uitgewerkt draaiboek dat aangeeft hoe er gereageerd moet worden bij een zelfdodingspoging of een effectieve zelfdoding.